

نقش آب در بحران سوریه

خشکسالی طولانی مدت در سوریه که بیش از پنج سال طول کشیده، منجر به کاهش قابل ملاحظه تولیدات کشاورزی و افزایش بیکاری و مهاجرت در این کشور شده است.

به گزارش آران نیوز: موسسه بین المللی آب استکهلم یکی از اندیشکده های مهم بین المللی است که در سال 1991 و با هدف ارائه راهکار هایی برای توسعه پایدار در حوزه های حکمرانی آب، مدیریت آب های مرزی، تغییر اقلیم و آب، زنجیره آب، انرژی، غذا و اقتصاد آب تاسیس شد. یکی از اقدامات این موسسه برگزاری سالانه رویداد هفته جهانی آب (بیست و هشتم آگوست تا دوم سپتامبر برابر با ششم تا یازدهم شهریور) با هدف بحث و گفت و گو درباره موضوعات جهانی آب، تبادل ایده ها و ارائه راهکار هایی برای مشکلات آبی جهان است.

در گزارش سال 2016 این موسسه که به تازگی منتشر شده، به مسائل مهمی مانند مهاجرت، توسعه پایدار و دستورالعمل 2030 پرداخته شده است. در مقدمه گزارش آب 2016 آمده است که بحران آب یکی از مهم ترین چالش های جهانی است که سران کشور های جهان با آن روبه رو هستند و بر اساس گزارش «مخاطرات جهانی» منتشر شده توسط مجمع جهانی اقتصاد، بحران آب مهمترین مخاطره در دهه های آینده است.

بنابراین نگرانی هایی در جهان در زمینه اهداف توسعه پایدار به ویژه در بخش آب و بهداشت ایجاد شده است. بر اساس این گزارش اگرچه بعد از جنگ جهانی دوم آمار تعداد پناهجویان در سراسر جهان افزایش داشته است، اما بحران آب در مناطق مختلف جهان باعث تشدید این مسئله شده است. برخی از صاحب نظران معتقدند که خشکسالی یکی از عوامل تنش های سوریه و به تبع آن قحطی و مهاجرت است اما بر اساس این گزارش، آب و به ویژه حکمرانی آب را باید به عنوان یکی از مسائل مرتبط با بحران سوریه در نظر گرفت.

در یادداشت کوتاهی که در این بخش آمده است، به «اثر کمبود آب بر آوارگی و مهاجرت مردم سوریه» پرداخته شده است. بر اساس این یادداشت برخی از محققان و تحلیلگران کمبود آب را کاتالیزور بحران سوریه می دانند. یافته های برخی از منابع علمی نشان می دهد که خشکسالی طولانی مدت در سوریه که بیش از پنج سال طول کشیده، منجر به کاهش قابل ملاحظه تولیدات کشاورزی و افزایش بیکاری و مهاجرت در این کشور شده بود، به طوری که حدود یک و نیم میلیون نفر از جمعیت روستانشین برای یافتن کار به شهر ها از جمله شهر هایی که شورش ها در مارس 2011 از آنجا آغاز شده بود، مهاجرت کرده بودند. نبود دسترسی به نیاز های اساسی مردم از جمله آب، عامل مهمی در مهاجرت مردم از محل زندگی خود به مناطق دیگر (در داخل یا خارج از کشور) است.

این مهاجرت ها باعث ایجاد مشکلاتی در شهر ها و کشور های مبدأ و مقصد شده و تبعات امنیتی و اجتماعی و رکود ارزش های انسانی را به دنبال دارد. تخریب تاسیسات، نگهداری نکردن از آن ها و محدودیت منابع تامین انرژی باعث شده است که دسترسی امن به آب 50 درصد کاهش یابد که این مسئله باعث شده است حدود 69 درصد مردم سوریه برای تامین آب مورد نیاز خود متحمل هزینه های زیادی شوند. درحالی که جنگ سوریه وارد ششمین سال خود می شود، امنیت آبی غیرنظامیان همچنان با وضعیت نامناسبی روبه روست. علاوه بر پیامد های خشکسالی در سوریه، استفاده های ابزاری تروریست ها از آب و برق که برخلاف قوانین بین المللی است، باعث تشدید بحران در این کشور شده است. به عنوان مثال در آگوست 2015، با بستن آب بر روی مردم توسط تروریست ها، حدود دو میلیون نفر در حلب دچار مشکل کم آبی شدند. با وجود این که بخش قابل ملاحظه ای از آب شهر دمشق از «وادی براد» تامین می شود، اما تروریست ها با بستن شبکه های تامین آبی که از مناطق تحت محاصره آن ها عبور می کرد، باعث شدند شهر دمشق نیز تحت تاثیر کم آبی قرار بگیرد. بر اساس این گزارش کمبود آب باعث مشکلات زیادی از جمله افزایش بیماری های پوستی و بیماری هایی که از طریق آب منتقل می شود، طی مسافت زیاد و ایستادن در صف های طولانی برای تهیه آب، خطر حمله از سوی تروریست ها، کمبود سرویس های بهداشتی مناسب و سوء استفاده های اخلاقی و مشکلات امنیتی برای زنان و کودکان می شود.

در بخش دوم این گزارش که درباره «ارتباط دستور کار 2030 و توافق پاریس از طریق آب» نوشته شده، نشان داده شده است که آب نقطه اتصال اجرای برنامه های توسعه پایدار 2030 و توافق اقلیمی پاریس بوده و امروزه نقش مهمی در برنامه های توسعه پایدار دارد. با توجه به افزایش نیاز جوامع به آب سالم و آثار شدید تغییر اقلیم مرتبط با آب، اجرای مناسب برنامه های مدیریت منابع آب به طور مستقیم بر نتایج توافق پاریس و دستورالعمل 2030 تاثیرگذار خواهد بود. رسیدن به اهداف و اجرای تصمیمات مهمی که در سال 2015 گرفته شده است، نیاز مند فداکاری، تلاش و نوآوری در سطوح ملی است و در این میان، به اعتقاد موسسه بین المللی استکهلم، آب و حکمرانی آب باید بخش مهم تلاش ها و گفت و گو ها باشد. همچنین در این بخش اشاره شده است که هدف موسسه بین المللی آب استکهلم و گزارش های سالانه آب این موسسه اجرای مناسب تصمیمات مهم بین المللی در جهت توسعه پیوند در ارتباط با توافق اقلیمی پاریس است.

در بخش پایانی این گزارش با عنوان «آب برای رشد پایدار» به بررسی این مسئله مهم پرداخته می شود که آب چگونه می تواند عنصر کلیدی در توسعه پایدار شهر ها، اکوسیستم ها و اقتصاد باشد. دسترسی به آب سالم می تواند باعث پیشرفت و ایجاد

اشتغال شود و در مقابل دسترسی نداشتن به آب سالم می تواند باعث کاهش سرعت یا توقف رشد پایدار شود.
آمنه میان آبادی
پایگاه رصد